

İZLEM. 21

insan hakları için yasama, yürütme ve yargıyı izleme bülteni -
16 ağustos 2011

Merhaba,

21. sayımızla yeniden karşınızdayız. Hrant Dink cinayeti davasında, AİHM'ye gönderdiği savunma nedeniyle Dink ailesinden özür dilemek zorunda kalan ve savunmayı geri çeken devlet, tam bir yıl sonra yeni bir savunma skandalına imza attı. Skandala ilişkin ayrıntıları okuyabilirsiniz.

Bu sayımızda okuyabileceğiniz bir başka haberimiz ise gazetecilerle ilgili. 70 gazetecinin cezaevinde bulunduğu, yüzlerce gazetecinin yargılandığı Türkiye'de, yargı, bir ilke imza atarak, kamu görevlileri ya da avukatlar gibi kamu kurumu niteliğindeki meslek örgütlerine bağlı çalışanlara uygulanan "idari tedbir" cezasını gazeteciye uyguladı.

Mahkeme, basın yoluyla hakaret suçunu işlediği gerekçesiyle 7500 TL adli para cezasına mahkum ettiği gazeteciye, 375 gün meslekten men cezası verdi.

Bir başka haberimiz de Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nın bir soruşturmasıyla ilgili. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nın TBMM Anayasa Komisyonu Başkanı Burhan Kuzu'ya yönelik Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde düzenlenen ve ülke gündemine oturan yumurtalı protesto ile ilgili soruşturmasını tamamladı. İstanbul'da polisin öğrencileri darp etmesini protesto etmek için Kuzu'yu hedef alan öğrenciler hakkında, sivil toplum örgütlerinin beklentisinin aksine takipsizlik kararı verilmedi. Savcılık,

13 üniversitesi öğrencisi hakkında "Kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret" ve "Kamu görevlisine görevini yaptırmamak amacıyla cebir kullanmak" iddialarıyla, 4 yıla kadar hapisle cezalandırılmaları istemiyle dava açtı.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Türkiye'ye ilişkin iki kararının yanı sıra Ayhan Çarkın'ın itiraflarında isimleri geçen 8 eski özel hareketçi gözaltına alınması ve özel hareket polislerinden Ayhan Akça, Uğur Şahin, Seyfettin Lap, Enver Ulu ve Ayhan Özkan tutuklanmasıyla ilgili haberi de 21. Sayımızda okuyabilirsiniz.

Keyfili Okumalar!

Devlet Hiç Ders Almamış

İZLEM

Hrant Dink cinayeti davasında, AİHM'ye gönderdiği savunma nedeniyle Dink ailesinden özür dilemek zorunda kalan ve savunmayı geri çeken devlet, tam bir yıl sonra yeni bir savunma skandalına imza attı. Dink'in kardeşlerinin açtıkları tazminat davasında idare mahkemesinin verdiği 100 bin TL'lik tazminata itiraz eden İçişleri Bakanlığı, savunmasında skandal ifadelere yer verirken, Dink'in koruma istemediğini, devletin olayda suçlanamayacağını, tazminatın katillerden istenmesi gerektiğini belirtti.

Dink ailesinin AİHM'de açtığı davada, Dışişleri Bakanlığı'nın yaptığı savunma büyük tepki çekmiş, Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, Dink'le bir Nazi lider arasında bağlantı kurulan savunma için, "Ruhuma birçok krizden ağır geldi, oruçtan bile ağır geldi. içime sindiremedim" demişti. AİHM, bu davada, olayı Dink'in koruma istememesine bağlayan Türkiye'yi tazminata mahkum ederken, Dışişleri Bakanlığı, bu tür davalarda savunma yapmama kararı almıştı. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül de

Hosrof Dink'le özel bir görüşme yaparak, Devlet Denetleme Kurulu'nu harekete geçirmişti.

Tüm bunlara rağmen, İstanbul 10. İdare Mahkemesi, Hosrof ve Yervant Dink'in açtığı tazminat davasında, İçişleri Bakanlığı'nın olaydaki ihmalleri nedeniyle 100 bin TL tazminat ödemesi gerektiğine hükmetmişti. İçişleri Bakanlığı, bu karara itiraz etti. Bakanlığın, bu savunmasını yerinde görmeyen Danıştay 10. Dairesi ise yürütmenin durdurulması talebini reddetti. 28 Ocak 2011'de Danıştay'a sunulan ve haklı bulunmayan temyiz dilekçesinde, AİHM'ye gönderilen savunmadakine benzer şu skandal ifadeler yer aldı:

Sebepsiz Zenginleşme

"Tazminat miktarı, amacına aykırı, fahiş ve sebepsiz zenginleşmeye yöneliktir. Manevi tazminata hükmedilmesi için kişinin fizik yapısını zedeleyen, gücünün azalması sonucunu doğuran olayların meydana gelmesi ve idarenin hukuka aykırı bir işlem veya eylemi sonucunda ağır bir elem ve üzüntünün duyulmuş olması veya şeref ve haysiyetinin rencide edilmiş bulunması gerekir. Olayın oluş şekli ilgililerin toplum içindeki konumu, statüleri ve ekonomik durumlarının da dikkate alınması gerekir. Tazminata hükmedilmesi halinde faize hükmedilmemesi veya karar tarihinden itibaren faize hükmedilmesi ve bunun için de son yıllarda enflasyon oranlarında meydana gelen düşüşün göz önüne alınması gerekmektedir.

Kendi Kusuru

İdare kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüken zararın, zarar görenin kendi kusurundan, mücbir sebeplerden veya üçüncü kişilerin fiilinden meydana gelmesi halinde, zarar ile idare arasında illiyet bağı kesilmektedir. Bu sebeple davacıların uğradıklarını iddia ettikleri zararların tazmininden bakanlığımız sorumludur bulunmamaktadır.

Önlem Alındı

2004'te Agos Gazetesi önünde yapılan eylemlerde, Dink'in 301. maddeden yargılandığı davaların duruşmalarında gerekli önlemler alınmış, Dink'e yönelik bir eylem

yapılacağına ilişkin Trabzon Emniyet müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü 'nden gönderilen yazının gereği olarak, Yasin Hayal 'in kardeşi Osman Hayal'in İstanbul'da olmadığı tespit edilmiş ve bu durum Trabzon Emniyet Müdürlüğü'ne bildirilmiştir.

Koruma İstemedi

Dink koruma istememiştir. Dink'in korunması gerektiğine ilişkin herhangi bir yazı da bulunmamaktadır. Tüm bunların sonucunda idarenin ağır hizmet kusurundan söz etmek mümkün değildir. Güvenlik tedbirlerinin alınmasında idarenin herhangi bir güvenlik zafiyeti söz konusu değildir.

Katillere Dava Açın

Dink 'in öldürülmesiyle ilgili görülecek herhangi bir dava b akanlık aleyhine açılmaz. Zararın tazmininden Bakanlığımız sorumlu olmayıp, menfur saldırıyı gerçekleştiren ve olayda sorumluluğu bulunan kişilere dava açmaları gerekmektedir.”

Terfi Etti

Dink ailesinin büyük tepkisine neden olan dilekçeyi, İçişleri Bakanlığı 1. Hukuk Müşaviri Murat Koca'nın hazırladığı öğrenildi. Koca'nın kısa süre önce terfi ederek İçişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcılığı'na getirildiği öğrenildi.

Böyle Savunuluyor

Adalet Bakanlığı yetkilileri ise bakanlıkların aleyhlerinde açılan davalarda savunmaları hukuk müşavirliklerine hazırlattıklarını, bu savunmaların birimin bağlı olduğu müsteşar yardımcılarınca kontrol edildiğini, gerekirse bakanın onayına sunulduğunu, savunmanın hazırlandığı aşamada ise hukuk müşavirliklerinin ilgili birimlerden konuyla ilgili hukuki kanıtlarını sunmasını istediğini bildirdi. Bütün kamu kurumlarının savunmalarının bu yolla hazırlandığı ifade edildi.

Üç Yıldır Tehlikedeymiş

Buna karşılık, İçişleri Bakanlığı'nın dilekçesindeki şu ifadeler, büyük tepki çekti:

- Dilekçede, polisin, ülkücülerin Agos gazetesi önünde yaptığı eylemde gerekli koruma önlemlerinin alındığı

belirtilerek, İstanbul Emniyeti'nin, eylem öncesinde, 26 Şubat'ta Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bilgi verdiği, daha sonra da farklı birimlerine, "Agos gazetesi bürosu ve Hrant Dink'e yönelik herhangi bir müessif olayın meydana gelmemesi için yukarıda adresi yazılı gazete bürosu ve Hrant Dink'in ikamet ettiği yerin çevresinde gerekli güvenlik tedbirlerinin alınması" yönünde uyarıda bulunduğu anlatıldı. Ancak Dink cinayetine davasında, İstanbul Emniyeti, Dink'in öldürülmeden önce tehdit aldığını, tehlikede olduğunu gösteren herhangi bir bilginin bulunmadığını yazıyla mahkemeye bildirmişti.

Fransız Konsolosluğu

- Dilekçede, Ermeni soykırımı tasarısının görüldüğü 2006'de Fransız Konsolosluğu önünde alınan güvenlik önlemleri de Dink'in korunduğunun delili sayıldı. Konsolosluk önündeki önlemin Ermeniler'i de korumaya yönelik olduğu savunuldu.

Yanlış Bilgi Verildi

- Milliyet, Trabzon Emniyeti'nin Dink'in öldürüleceği istihbaratı üzerine, İstanbul Emniyeti'nin cinayetin azmettiricisi Yasin Hayal'in ağabeyi Osman Hayal'in çalıştığı fırına giderek tahkikat yaptığı, daha sonra da Osman Hayal'in İstanbul'da bulunmadığı bilgisini verdiğini ancak gerçekte polislerin fırına gitmeden bu yazıyı düzenlediğini açığa çıkarmıştı. Müfettiş raporlarında da saptanan bu duruma rağmen, İçişleri Bakanlığı, Dink'le ilgili gerekli önlemlerin alındığını savunurken, polisin, Osman Hayal'in fırınına giderek araştırma yaptığını da belirtti ve Danıştay'a yanıltıcı bilgi verdi.

- İçişleri Bakanlığı, Dink'in kendisinin koruma istemesi gerektiğini belirtmesine rağmen, bütün tehditleri bildiğini de ortaya koydu. Dilekçede, Dink'in İstanbul Valiliği'ne çağrılmasına neden olan süreç, eşi Rakel Dink'in, evlerine gelen polislerin "tedirgin olursanız bizi arayın" şeklinde beyanda buldukları yönündeki anlatımları, Dink'in yargılandığı davada yaşanan fiili saldırılar tek tek anlatıldı.

Gazetecilere Bu da Yapıldı

İZLEM

70 gazetecinin cezaevinde bulunduğu, yüzlerce gazetecinin yargılandığı Türkiye’de, yargı, bir ilke imza atarak, kamu görevlileri ya da avukatlar gibi kamu kurumu niteliğindeki meslek örgütlerine bağlı çalışanlara uygulanan “idari tedbir” cezasını gazeteciye uyguladı. Mahkeme, basın yoluyla hakaret suçunu işlediği gerekçesiyle 7500 TL adli para cezasına mahkum ettiği gazeteciye, 375 gün meslekten men cezası verdi. Mahkeme, bu cezayı, gazetecinin de kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu mensubu olduğu görüşüne dayanarak verdi. Gazetecinin de kamu görevlileri için uygulanan “görev ve yetkisini kötüye kullandığı” için bu cezayı aldığını belirtti. Türkiye Gazeteciler Sendikası Başkanı Ercan İpekçi, ceza için, “Ne içeride gazetecilik yaptıracağız, ne dışarıda. Biz, 2005’de bu düzenlemelerin tehlikesine dikkat çekmiştik. ‘Uygulamayı görelim’ demişlerdi. Alın uygulama. Diğer hükümlerin uygulamasını da görüyoruz. Buradan hareketle, basın yayın organı için de benzer cezalar verilebilir” dedi. Çağdaş Gazeteciler Derneği Başkanı Ahmet Abakay da ceza için, “Bu şakaysa da çok kötü bir şaka” diye konuştu. Kırşehir’de, yerel Kırşehir Postası gazetesinde çalışan Havva Karakaya hakkında Kırşehir Belediyesi’nde yaşandığı iddia edilen bazı olaylarla ilgili yaptığı haberler nedeniyle, basın yoluyla hakaret suçundan dava açıldı.

Meslekten Men

Davaya bakan Kırşehir 2. Asliye Ceza Mahkemesi, yapılan haberlerde basın özgürlüğü sınırının aşıldığına hükmetti. Ancak mahkeme, aynı suçtan yargılanan onlarca gazeteci hakkında verilmiş, düşük bir hapis cezası verilerek cezanın ertelenmesi ya da paraya çevrilmesi kararı vermek yerine, ilginç bir uygulamaya imza attı. Anka Haber Ajansı'nın haberine göre, mahkeme, 300 gün hapsine karar verdiği Karakaya'nın cezasını 375 gün adli para cezasına çevirdi. Mahkeme, 375 günlük adli para cezasının karşılığını da 7500 TL idari para cezası olarak belirledi. Mahkeme, bu para cezasının birer ay arayla 20 taksitte ödenmesine hükmetti. Ancak mahkeme, bununla yetinmeyerek, Karakaya'nın 375 gün gazetecilik mesleğini yapmaktan yasaklanmasına da karar verdi.

İşte Gerekçe

Kararın gerekçesinde, Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun basın yayın yoluyla hakaret suçundan açılan davalarda verdiği kararlar anımsatıldı. Kararda, "Basın özgürlüğünün kullanılması ancak demokratik bir toplumun gereklerine uygun olarak başkalarının şöhret ve haklarını, toplum sağlığının ve ahlakının, milli güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği ve toprak bütünlüğünün korunması, devlet sırlarının açıklanmasının veya suç işlenmesinin önlenmesi yargı gücünün otorite ve tarafsızlığının sağlanması amacıyla sınırlandırılmıştır. Gazeteci haber yaptığında bu sınırlamaları dikkate almak zorundadır" denildi. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. maddesinin birinci fıkrasında herkesin görüşlerini açıklama ve anlatım özgürlüğüne sahip olduğunun, ikinci fıkrasında ise bu özgürlüğün hangi hallerde sınırlandırılabilceğinin belirtildiğinin anlatıldığı kararda, "Sanatçılar ve yöneticiler hakkında yayın yapıldığında bu kişilerin açısından eleştiri sınırları daha geniş kapsamlı olabilir. Uygulamada kabulde bu şekildedir" denildi.

Kamu Kurumu

Kararda, serbest, hiçbir kuruma bağlı olmadan yapılabilen, bir meslek örgütüne bağlı olarak çalışılması zorunluluğu

bulunmayan gazetecilik mesleği “kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu” olarak nitelendirildi. Kararda, meslekten men cezasının da meydana gelen tehlikenin ve zararın ağırlığı, suç kastının yoğunluğu nedeniyle verildiği ifade edildi. Kararda, Karakaya'nın görev ve yetkisini kötüye kullanarak bu suçu işlediği de anlatıldı.

Meslekten men cezasına dayanak gösterilen TCK'nın 53/5. maddede, yetkinin kötüye kullanılması halinde meslekten men cezası verilebileceği ifade ediliyor. Ancak aynı maddenin ilk fıkrasında, bu tedbirin ancak bir kamu kurumunun veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunun iznine tabi mesleklerde uygulanabileceği kaydediliyor.

Meslek Örgütlerinin Başkanları ise Kararı Şöyle Yorumladı:

- Çağdaş Gazeteciler Derneği Başkanı Ahmet Abakay: “Ne Türkiye’de ne de dünyada bu hakimın yaratıcılığı gibi bir yaratıcılık görmedik bugüne kadar. Bu bir kez daha gösteriyor ki yargıçlar ve mahkemeler, Türkiye’nin de altına imza koyduğunu AİHM kararlarını ciddiye almıyorlar. Yargıçlar, özgürlükçü bir bakış açısıyla net kararlar vermek durumundadırlar. Bu tamamen kişisel, hukukta yeri olmayan ve subjektif bir karardır. Umarım, bu karar üst mahkemede düzeltilir. Herhalde şaka olmalı bu karar. Ama şakaysa da çok kötü bir şaka”.

- Türkiye Gazeteciler Sendikası Başkanı Ercan İpekçi: Çok tehlikeli bir karar. 2005 yılında TCK çıkartılırken bizim eleştirdiğimiz maddelerden bir tanesi de idari tedbir maddesiydi ve ilk defa uygulanıyor. Gazeteciyle ilişkilendirilerek bu madde uygulanmış. Gazeteci mesleki faaliyetinden men ediliyor. Yayın kuruluşlarına da uygulanabilir aynı karar buna göre. Yayın kuruluşu da faaliyetten men edilebilir. Bir taraftan gazeteciler cezaevine konularak mesleki faaliyetleri engellenmeye çalışılıyor diğer taraftan da diğer gazeteciler sansürü geçtik, otosansürü geçtik, doğrudan doğruya mahkeme kararıyla meslekten uzaklaştırılıyor. Ne içeride gazetecilik yaptıracağız, ne dışarıda, Başbakan’dan teşekkür almak için mi gazetecilik yapacağız. 2005’te uygulamayı görelim demişlerdi, diğer hükümlerin uygulamasını gördük 70 gazeteci cezaevinde, şimdi bu maddenin de uygulamasını gördük.

Adalet Bakanlığı, Ceza Mevzuatını İncelemeye Aldı

İZLEM

Adalet Bakanı Sadullah Ergin, tutukluluk sürelerine ilişkin bir düzenleme yapılıp yapılmadığı sorusuna karşılık, “Parlamentoya bir çalışma getirilmesi söz konusu olabilir. Ancak bir tek konuya özgü çalışmamız söz konusu değildir” dedi. Ergin’in talimatıyla, seçimin hemen ardından başlatılan, ceza mevzuatındaki sorunlara yönelik çalışma kapsamında daha önce Sapanca’da çalıştay düzenleyen bakanlığın, avukatlar ve uzman hukukçularla da bir araya geleceği, daha sonra hazırlanacak rapor doğrultusunda, TBMM’ye bir paket gönderileceği ifade edildi.

Ergin, Milli Eğitim Bakanlığı Şura Salonu’nda düzenlenen, 11. Dönem Adli Yargı Hakim ve Cumhuriyet Savcısı atama törenine gelişinde basın mensuplarının sorularını yanıtladı. Bakan Ergin, bir gazetecinin tutukluluk sürelerine ilişkin herhangi bir çalışma olup olmadığına ilişkin sorusuna şu yanıtı verdi:

Bir Konuya Özgü Değil

“Sadece bir konuya özgü çalışmamız söz konusu değil. Ancak Türk Ceza Mevzuatı’nın değerlendirilmesine dair

2010’da ve 2011’de çok geniş çalıştaylar yapılmıştır. 2010’da İstanbul’da 2011’de ceza hukukçularının, uluslararası cezacıların, uygulayıcılarının katıldığı, Hakimler Savcılar Yüksek Kurulu ve Adalet Bakanlığı bürokratlarının iştirak ettiği çalıştaylarda 5-6 yıllık uygulamalar sonunda, ceza mevzuatımızda ortaya çıkan aksaklık, problem vesaire konularında bir geniş kapsamlı çalışma vardır. Bu anlamda bu çalışmaların sonucunda ortaya çıkacak rapor sonucunda parlamentoya bir çalışma getirilmesi söz konusu olabilir. Ancak bir tek konuya özgü çalışmamız söz konusu değildir.”

Sapanca Çalıştayı

Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğü’nün bir süre önce Sapanca’da düzenlediği çalıştayın, ceza mevzuatındaki sorunlara yönelik organize edildiği öğrenildi. Adalet Bakanlığı bürokratlarının yanı sıra, ceza hukuku profesörlerinin ve çeşitli illerde görevli hakim ve savcılarının katıldığı çalıştayda, 2005’te yürürlüğe giren Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un aksayan yönlerinin kürsüde görevli hakimlerle tartışıldığı, hangi maddelerde değişiklik yapılabileceği konusunda konuşulduğu bildirildi. Bu kapsamda, gündeme gelen sorunu 40’a yakın konu arasında uzun tutukluluk ve yargılama sürelerinin de olduğu ifade edildi.

Avukatlarla da Biraraya Gelecekler

Adalet Bakanlığı’nın benzer bir çalıştayı avukatlarla da yapmayı düşündüğü, bazı sivil toplum örgütlerinin de çalıştaya davet edilebileceği kaydedildi. Bu süreç sonunda, TBMM’nin açılacağı ekim ayına kadar bir rapor hazırlanacağı, bu raporda, değiştirilmesi gereken maddelerin sıralanacağı belirtildi.

Yumurta İçin İstenen Ceza 4 Yıl

İZLEM

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, TBMM Anayasa Komisyonu Başkanı Burhan Kuzu'ya yönelik Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde düzenlenen ve ülke gündemine oturan yumurtalı protesto ile ilgili soruşturmasını tamamladı. İstanbul'da polislin öğrencileri darp etmesini protesto etmek için Kuzu'yu hedef alan öğrenciler hakkında, sivil toplum örgütlerinin beklentisinin aksine takipsizlik kararı verilmedi. Savcılık, 13 üniversitesi öğrencisi hakkında "Kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret" ve "Kamu görevlisine görevini yaptırmamak amacıyla cebir kullanmak" iddialarıyla, 4 yıla kadar hapisle cezalandırılmaları istemiyle dava açtı.

Cumhuriyet Savcısı Kürşat Kayral tarafından açılan davanın iddianamesinde, Siyasal Bilgiler Fakültesi

Konferans Salonu'nda, Mülkiyeliler Birliği ile fakülte öğrencilerinin oluşturduğu Mülkiye Sosyal Araştırma Topluluğu organizesinde, 8 Aralık 2010 tarihinde gerçekleştirilen "Türkiye'de Anayasa Sorunu" isimli konferansa, Kuzu'nun da katıldığı anımsatıldı.

Üniversite Uyarmış

Toplantı öncesinde, güvenlik güçlerine, toplantının protestolu ve sıkıntılı geçeceği ile olaylar çıkacağı hususunda duyular geldiği belirtilen iddianamede, Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanlığı ile Ankara Üniversitesi Rektörlüğü'nce, gerekli güvenlik önlemlerinin alınması için Ankara Valiliği ve Emniyet Müdürlüğü'ne yazılar yazıldığı kaydedildi.

"Kolektif Yumurta Şenliğinde" Ayakkabı Atıldı

Konferansın ilk konuşmacısı olan CHP Eskişehir Milletvekili Süheyl Batum'un anlatımlarının ıslık ve sloganlarla devam ederek sona ermesini takiben, Burhan Kuzu'nun, konferans vermek amacıyla salona gelerek kürsüye çıktığı hatırlatılan iddianamede, bu sırada salonda bulunan kişilerce "Kolektif Yumurta Şenliğine Hoş Geldiniz" ve "Hesap Soracağız Öğrenci Kolektifi" yazılı pankartlar ile İstanbul'da darp edildiği belirtilen bir kişinin resminin bulunduğu dövizler açıldığı, çeşitli sloganlar atıldığı ve Kuzu hedef alınmak suretiyle yoğun şekilde yumurta, pet şişe, konfeti ve ayakkabı atılmaya başlandığı belirtildi.

Şemsiye de Kurtarmadı

Atılan materyallerden korunmak için tedbir olarak bulundurulmuş şemsiyeler açılrsa da yumurtaların Kuzu'ya isabet ettiği kaydedilen iddianamede, başlamadan kesilen konferansın, Burhan Kuzu'nun salondan çıkarılması ve emniyetinin sağlanması ile sona erdiği anlatıldı.

Koltuk Attılar, Boğaz Sıkıldılar

İddianamede, öğrencilerden biri tarafından güvenlik görevlilerine koltuk atıldığı, başka bir öğrenci tarafından hakarete bulunduğu, bir başkasının ise sivil güvenlik görevlisinin boğazını sıkıldığı ifade edildi. Öğrencilerin, savcılık ifadelerinde, yumurta ve ayakkabı attıklarını kabul ettikleri aktarılan iddianamede, yumurta ve ayakkabı atılmasının “küçük düşürücü” nitelik arz ettiği ve söz konusu eylemin “hakaret” kapsamında değerlendirildiği kaydedildi.

4 Yıla Kadar Hapis

İddianamede, üniversite öğrencilerinden 10'unun, TCK'nın 125/1-3a-4. maddeleri gereğince, “Kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret” iddiasından, 1 yıl 2 aydan 2 yıl 4 aya kadar hapisle, 3'ünün ise TCK'nın 265/1-3. maddeleri uyarınca, “Kamu görevlisine görevini yaptırmamak amacıyla cebir kullanmak” gerekçesiyle, 8 aydan 4 yıla kadar hapisle cezalandırılmaları talep edildi.

Bu Kararlara Bakılmadı

Yumurta ve benzeri cisimlerle protesto konusunda da çok sayıda yargı kararı bulunuyor. Eski Başbakan Mesut Yılmaz'a, 1999'da, Elazığ'da domates atan 2 kardeş, yerel mahkemede 1,5 yıl hapse mahkum edildi. Kararı bozan Yargıtay 8. Ceza Dairesi ise eylemin demokratik hak olduğunu belirtti. Kararda, eylemin aşırılığa kaçsa da demokratik tepki niteliğinde olduğu vurgulandı.

2009'da, İsrail Büyükelçisi Gaby Levy'ye yönelik yumurtalı protesto nedeniyle açılan davada ise Trabzon 3. Asliye Ceza Mahkemesi, eylemi yapan 31 eylemcinin demokratik protestoda bulunduğunu belirterek, beraatlerine karar verdi. Ancak savcılık, öğrencilerin lehindeki bu kararların yerine, yumurta atmanın hakaret ve cebir sayıldığı yönündeki kararları dikkate alarak dava açmayı tercih etti.

Çarkın'ın İtiraflarındaki Beş Özel Harekâtçı Tutuklandı

İZLEM

Susurluk davası hükümlüsü, eski özel harekâtçı Ayhan Çarkın'ın Ankara'da işlenen 4 faili meçhul cinayetle ilgili 18 yıl sonra yaptığı itiraflarda suçladığı, bir bölümü Susurluk davasından da hüküm giyen 8 eski özel harekâtçı gözaltına alındı. Özel hareket polislerinden Ayhan Akça, Uğur Şahin, Seyfettin Lap, Enver Ulu ve Ayhan Özkan tutuklandı. Çarkın'ın, Avukat Yusuf Ekinci'yi öldürmek ve Altındağ Nüfus Müdürü Mecit Baskın cinayetine

katılmakla suçladığı Akça'nın, adliyeye yazlık sandaletleriyle gelmesi dikkati çekti. Şahin, adliyedeyken Akça'nın sandaletlerini kastederek, "Umreye gidecekti, baksanıza çantasıyla gelmiş" dedi. Çarkın'ın itiraflarının ardından teknik takibe alındıkları anlaşılan şüphelilerin birbirleriyle yaptıkları görüşmelerde Çarkın hakkında, "Milletin başını yakacak, ne konuşuyor" dedikleri iddia edildi. Şüphelilere, Çarkın'ın itiraflarında da geçen, Haziran ayında Eryaman'daki evinde intihar ettiği söylenen, ancak savcılığın soruşturma konusu yaptığı eski özel hareket polisi Sait Yıldırım'ın ölümü de soruldu.

Polisler, ifadelerinde, "Bizim ilgimiz yok. Ölümüne üzüldük, vahim bir olay" dedi.

Çarkın, Ankara'da eski DEP İl Başkanı avukat Faik Candan, avukat Yusuf Ekinci, Altındağ Nüfus Müdürü Mecit Baskın ve Sağlık Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı Namık

Erdoğan'ın öldürülmesiyle ilgili başlatılan faili meçhul cinayetler soruşturması kapsamında çarpıcı ifadeler vermiş, Susurluk davasında ismi geçen özel hareketçilerin cinayetleri işlediklerini savunmuştu. Tutuklanan Çarkın, bir bölümüne kendisinin de katıldığı eylemler nedeniyle etkin pişmanlıktan yararlanmak istemişti.

Sekiz Özel Harekâtçı Gözaltında

Çarkın'ın, günlerce konuşulan itiraflarının ardından soruşturmayı yürüten özel yetkili Ankara Cumhuriyet savcıları Hakan Yüksel ve Mehmet Özgür'ün talimatıyla eski 8 özel harekâtçı gözaltına alındı. Ayhan Akça, Uğur Şahin, Seyfettin Lap, Ayhan Özkan İstanbul'da, Enver Ulu ise Antalya'da yakalandı. Akça, Şahin, Lap ve Özkan İstanbul'dan, Ulu da Antalya'dan uçakla Ankara'ya getirildi. Gözaltına alınan ve halen İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde aktif olarak görevde bulunduğu öğrenilen Yusuf Yüksel, Alper Tekdemir ve Ziya Bandırmalıoğlu'nun da Ankara'ya getirildiği bildirildi. Soruşturma kapsamında 10 kişi hakkında yakalama kararı çıkarıldığı öğrenildi.

Rahat Olun, Kafanıza Takmayın

Akça, Şahin, Lap, Ulu ve Özkan, ifadeleri alınmak üzere Ankara Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü ekipleri tarafından özel yetkili Ankara Cumhuriyet Başsavcivekilliği'ne getirildi. Şüphelilerin ifadeleri özel yetkili savcılar Hakan Yüksel ve Mehmet Özgür tarafından alınmaya başlandı. Yaklaşık 4 saat süre ile ifade veren Lap, sorgusunun tamamlanmasının ardından 18 yıl sonra gözaltına alınmasını nasıl karşıladığını soran gazetecilere, "Ne söyleyebilirim ki, 18 yıl sonra" derken, Şahin de, "Rahat olun, kafanıza takmayın" yanıtını verdi.

Sandaletlerin Sırrı

Çarkın'ın, birçok cinayeti işlemekle itham ettiği Akça'nın adliyeye, yazlık sandaletleriyle gelmesi dikkati çekti. Akça'nın giydiği yazlık sandaletlerin sırrı da ortaya çıktı. Gözaltındaki eski özel hareket polislerinin avukatları, bazı gazetecilere, "Yanınızda fotoğraf makinanız var mı?" diye sordu. Gazetecilerin "yok" demesi üzerine, avukatlar Akça'yı kastederek, "Olsaydı, şunun sandaletleri çekerdiniz" dedi.

Bunun üzerine eski özel hareket polislerinden Uğur Şahin, Akça'nın sandaletlerini kastederek, "Umreye gidecekti, baksanıza yanında çantasını bile getirmiş" dedi.

Beş Polis de Tutuklandı

Savcılık, ifadelerini aldığı 5 eski özel hareket polisini tutuklanmaları istemiyle mahkemeye sevketti. Nöbetçi Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde ifade veren şüpheliler, tutuklanarak, cezaevine gönderildi. Şüphelilere, sorguları sırasında, Çarkın'ın faili meçhul cinayetlerle ilgili suçlamaları yöneltildi. Polislerin, ifadelerinde, Çarkın'ın iddialarını "deli saçması" olarak yorumlayarak "Bize iftira atıyor" dedikleri öğrenildi.

Teknik Takiptelermiş

Savcılığın, Çarkın'ın itiraflarında geçen eski özel hareket polislerinin telefonlarını mahkeme kararıyla dinlemeye aldırıldığı da ortaya çıktı. Yapılan teknik takip çalışmaları sonucunda, şüphelilerin birbirleriyle yaptıkları telefon görüşmelerinde Çarkın'ı kastederek, "Milletin başını yakacak, ne konuşuyor" dedikleri iddia edildi.

Çarkın Ne Demişti?

Soruşturma kapsamında tutuklanan Çarkın, faili meçhul cinayetlerle ilgili şunları anlatmıştı:

ALTINDAĞ NÜFUS MÜDÜRÜ MECİT BASKIN'IN ÖLDÜRÜLMESİ:

O zaman Özel Harekât Daire Başkanı olarak İbrahim Şahin görev yapıyordu. Mecit Baskın Altındağ Nüfus Müdürü'ydü. Bize söylenen bu kişinin emniyete intikalini sağlamaktı. Oğuz Yorulmaz, Ercan Ersoy ve ben 1 haftalık çalışma sonucunda üçümüz gidip Altındağ Nüfus Müdürlüğü'nden emniyete davet ettik. Baskın, Ayhan Akça, Ziya Bandırmalıoğlu, Seyfettin Lap ve Ahmet Sakarya'nın olduğu araçta emniyete götürüldü. Akça'nın bulunduğu araç, Daire Başkanlığı'na gitti. Biz de bir müddet sonra daire başkanlığına gittik ama orada yoktular. Bunun üzerine İbrahim Şahin bize 'burada ne işiniz var, gidin onlarla buluşun' dedi. Yanlarına gittiğimizde Mecit Baskın'ın ölmüş olduğunu gördük. Kimin öldürdüğünü bilmiyorum. Orada Ayhan Akça ile kavga ettik. 'Bu ne biçim görev, bu ne biçim iştir' diye söyledim. 'Bu işi daire başkanı biliyor, sen karışma' dedi. Biz birbirimize yumrukla girdik. Daha sonra oradan uzaklaştık. Ceset orada kaldı. Olay yerinde Ayhan Akça, Ziya Bandırmalıoğlu,

Seyfettin Lap, Ayhan Özkan, Ahmet Sakarya vardı. Biz, Oğuz Yorulmaz ve Ercan Ersoy ile birlikte aynı araçla sonradan gitmiştik. O günden sonra onlarla emniyetteki ilişkilerimiz bozuldu.

YUSUF EKİNCİ'Yİ AKÇA ÖLDÜRDÜ: Avukat Yusuf Ekinci, Yusuf Yüksel isimli komiserin kullandığı arabayla bürosunun önünden gündüz vakti alındı. Ayhan Akça, Ziya Bandırmalıoğlu, Enver Ulu, Ahmet Sakarya, Ayhan Özkan, Şahin ve Sait vardı. Sivil insan da vardı. Gölbaşı'na giderken Ümitköy yolu sapağından sağa dönüldü. Yakın bir mesafeden Ayhan Akça tarafından öldürüldü. Başkasının kurşun atıp atmadığını bilmiyorum. Ayhan Akça, bana 'bacanak seni göreyim al bir siftahın olsun, sen de milli ol' diye Uzi marka silah verdi. Ben de silahı fırlatıp attım, aramızda tartışma çıktı. Daha sonra İbrahim Şahin ile aramızda sorun çıktı. Biz birbirimizle yumruklaştık.

AVUKAT FAİK CANDAN: Avukat Faik Candan'ın bürosundan alındıktan sonra Oğuz Yorulmaz, ben ve Ercan Ersoy bizim kullandığımız araçla gittik. Biz avukatın bulunduğu aracı takiben peşpeşe 4 veya 5 araçla gittik. Gölbaşı'ndan sonra biz araçla devam ettik. Konya yolunda sol tarafta açık arazide Ahmet Sakarya'nın öldürdüğünü kendi beyanıyla duydum. Ondan sonra ben aylarca göreve gitmedim. İhraç edilmek istedim. Silahı da bıraktım, sonra peşimi bırakmadılar. Abdullah Çatlı'nın yardımıyla İstanbul'a gittik. İstanbul'da tanık olduğum olayları anlattım. Onların soruşturması da İstanbul savcılığı tarafından sürdürülmektedir.

NAMİK ERDOĞAN: Çarkın, mahkemedeki ifadesinde, "Benim Namık Erdoğan ile ilgili öldürülme olayına ilişkin yakından herhangi bir bilgim yoktur" dedi. Alınan bilgiye göre, Çarkın, savcılıkta ise kendisinin hiçbir aşamasına katılmadığını söylediği bu cinayetle ilgili duyumlarını anlattı. Çarkın, Erdoğan'ın da aynı şekilde kaçırıldığını ve 2005'te ölen Oğuz Yorulmaz tarafından vurulduğunu iddia etti.

Kötü Muamele İddiası Gerektiği Gibi Soruşturulmadı, Türkiye Yine Mahkûm Oldu

Karar Adı: Yavuz Çelik v. Türkiyerkey,
Başvuru Tarihi: 31 Temmuz 2007,
Başvuru Numarası: 34461/07,
Karar Tarihi: 26 Temmuz 2011,
Kararı Veren Daire: 2. Daire.

Yavuz Çelik, 2006'da bir mahkeme kararıyla polis tarafından yakalandı ve Üsküdar Doğancılar Polis Karakolu'na götürüldü. Polis tarafından yakalandıktan hemen sonra gerçekleştirilen doktor muayenesi sırasında Çelik'in vücudunda herhangi bir yara izi tespit edilmedi; ancak çeşitli işlemler için Üsküdar Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldükten sonra Haydarpaşa Numune Hastanesi'nde ve ardından İstanbul Adli Tıp Kurumu'nda gerçekleştirilen muayene sırasında Çelik'in vücudunun çeşitli yerlerinde yara izleri tespit edildi (par. 17, 19). Polis memurları tarafından kötü muamele gördüğünü iddia eden Çelik, ilgili polis memurları hakkında savcılığa suç duyurusunda bulundu. Ancak söz konusu raporlar polis tarafından savcılığa iletilmedi ve Çelik'in gösterdiği tanıklar savcılık tarafından dinlenmedi. Kötü muamele

gördüğü iddiası hem idari hem de adli açıdan sonuçsuz kalan Çelik (par. 27, 35), dosyayı AİHM'e taşıdı. Dosyayı inceleyen Mahkeme, konuyla ilgili içtihadına gönderme yaptıktan sonra (par. 44), gözaltına alınırken sağlıklı olduğu tespit edilen bir kimsenin gözaltı sırasında vücudunda oluşan yara izlerinin nedeninin ikna edici bir biçimde açıklanması yükümlülüğünün devlete düştüğünü; ve devletin bu tür bir olayda Sözleşme'ye aykırı davranmadığının kabul edilebilmesi için, bu yara izlerinin kötü muameleden kaynaklandığını iddia eden kişinin bu iddialarının devlet tarafından yine ikna edici bir biçimde çürütülmesi gerektiğini hatırlattı (par. 45).

Bu bağlamda, gözaltına alındıktan sonraki süre zarfında yapılan iki muayenede de Çelik'in vücudunda çeşitli yara izlerinin saptandığına dikkat çeken Mahkeme (par. 47), bu tür bir saptamanın ardından, söz konusu yara izlerinin nedeninin ikna edici bir biçimde açıklanması yükümlülüğünün devlete düştüğünü tekrar vurguladı. Bu yara izlerinin Çelik'in polis memurlarına karşı koymasından kaynaklandığını iddia eden devletin bu iddiasının kabul edilebilmesi ve böylece devletin ispat yükümlülüğünden kurtulabilmesi için olayla ilgili etkili bir soruşturma yürütüldüğünün de kanıtlanması gerektiğini vurgulayan Mahkeme (par. 49), savcılığın meseleyi 'kötü muamele' iddiası üzerinden soruşturmadığına ve sadece 'aşırı güç kullanımı' üzerinden soruşturmakla yetindiğine; olayla ilgili bütün tanıkların savcılık tarafından dinlenmediğine; soruşturmanın aceleyle sonlandırıldığına ve dolayısıyla Adli Tıp Kurumu'nun raporunun savcılık tarafından incelenmediğine dikkat çekti (par. 50-52). Böylece Mahkeme, soruşturmayı yürüten savcılığın "dosyadaki eksikliklere açıkça kayıtsız kalmasının tüm soruşturmanın doğruluğuna, kapsamına ve dürzgünlüğüne gölge düşürdüğü" sonucuna ulaştı (par. 52).

Ayrıca Mahkeme, polis tarafından yakalandıktan hemen sonra gerçekleştirilen muayene sırasında Çelik'in vücudunda herhangi bir yara izi tespit edilmemesine rağmen Üsküdar Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldükten

sonra Haydarpaşa Numune Hastanesi'ndeki ve ardından İstanbul Adli Tıp Kurumu'ndaki muayene sırasında Çelik'in vücudunun çeşitli yerlerinde yara izleri tespit edildiğini hatırlattı. Böylece Mahkeme, Çelik'in vücudundaki yara izlerinin polise karşı koyması sırasında oluştuğunu kabul ederek soruşturmayı sonlandıran savcılığın olay örgüsüyle ilgili bu mantık hatasını göz ardı ettiğine dikkat çekti (par. 53).

Nihayet, Çelik'in kötü muamele gördüğü iddiasının gerçekliğinin araştırılmasına dönük herhangi bir disiplin soruşturması yürütülmediğini de hatırlatan Mahkeme (par. 54), tüm bu nedenlerle, olayda etkili bir soruşturma gerçekleştirilmediğine hükmetti ve Türkiye'yi 11,700 Euro tazminata mahkûm etti (par. 56, 59).

AİHM: Haksız Tutuklamaya İlişkin CMUK Düzenlemesinde Sistemik Sorun Var

Karar Adı: Parlak c. Turquie,
Başvuru Tarihi: 1 Haziran 2004,
Başvuru Numarası: 22459/04,
Karar Tarihi: 19 Temmuz 2011,
Kararı Veren Daire: 2. Daire.

Çeşitli suçlar nedeniyle aranan Ahmet Parlak, 8 Ocak 2004'te polis tarafından gözaltına alınırken yaralandı ve hastaneye kaldırıldı. 24 Ocak 2004'te hastaneden çıkarılan Parlak, aynı gün sulh yargıcının Parlak'ın yokluğunda verdiği kararla tutuklandı; 29 Ocak 2004'te tekrar hastaneye kaldırılan Parlak, 25 Mart 2004'e kadar hastanede yattı. Tüm bu süreç boyunca, Parlak hâkim önüne çıkarılmadı ve Parlak hakkındaki tutukluluk kararları Parlak'ın yokluğunda verildi (par. 9). 8 Nisan 2004'te hâkim karşısına çıkarılan ve tutukluluk kararı kaldırılan Parlak, 20 Aralık 2005'te, hakkındaki tüm suçlamalardan beraat etti (par. 20). Bunun üzerine 24 Ocak 2004'ten 8 Nisan 2004'e kadar tutuklu kaldığı süre için tazminat davası açan Parlak'ın tazminat talebi, söz konusu tutuklama kararları hukuka uygun olduğu ve Parlak'ın başka bir davadan aldığı cezadan bu tutukluluk süresi kadar indirim yapıldığı gerekçesiyle, reddedildi. Parlak, olayda Sözleşme'nin 5. maddesinin ihlal edildiği gerekçesiyle dosyayı AİHM'e taşıdı.

Dosyayı inceleyen Mahkeme, Sözleşme'nin 5. maddesi uyarınca, özgürlüğünden yoksun bırakılan bir kimsenin en kısa süre içerisinde hâkim karşısına çıkarılması gerektiğini hatırlattıktan sonra (par. 32), yaklaşık üç ay tutuklu kalan Parlak'ın hastaneye yattığı 24 Ocak 2004 tarihinden 8 Nisan 2004 tarihine kadar hâkim karşısına çıkarılmadığına ve olayda bu durumu haklılaştıran herhangi bir gerekçenin de bulunmadığına (koma durumu, vs.) dikkat çekti (par. 34-38) ve bu nedenle Sözleşme'nin 5. maddesinin ihlal edildiğine hükmetti (par. 39).

Bu saptamanın ardından Mahkeme, Parlak'ın haksız yere tutuklanması nedeniyle ileri sürdüğü tazminat talebinin iç hukukta reddedilmesini de inceledi. Mahkeme, Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun 144. maddesi gereğince, başka bir davadan aldığı cezadan tutukluluk süresi kadar indirim yapılması nedeniyle Parlak'a tazminat ödenmediğini hatırlattı. CMUK'taki bu düzenlemenin Parlak'a haksız tutuklama nedeniyle tazminat ödenmesini engellediğine dikkat çeken Mahkeme (par. 42), Sözleşme'nin 5. maddesinin bu nedenle de ihlal edildiğine hükmetti ve Türkiye'yi 5,000 Euro tazminata mahkûm etti (par. 61).